

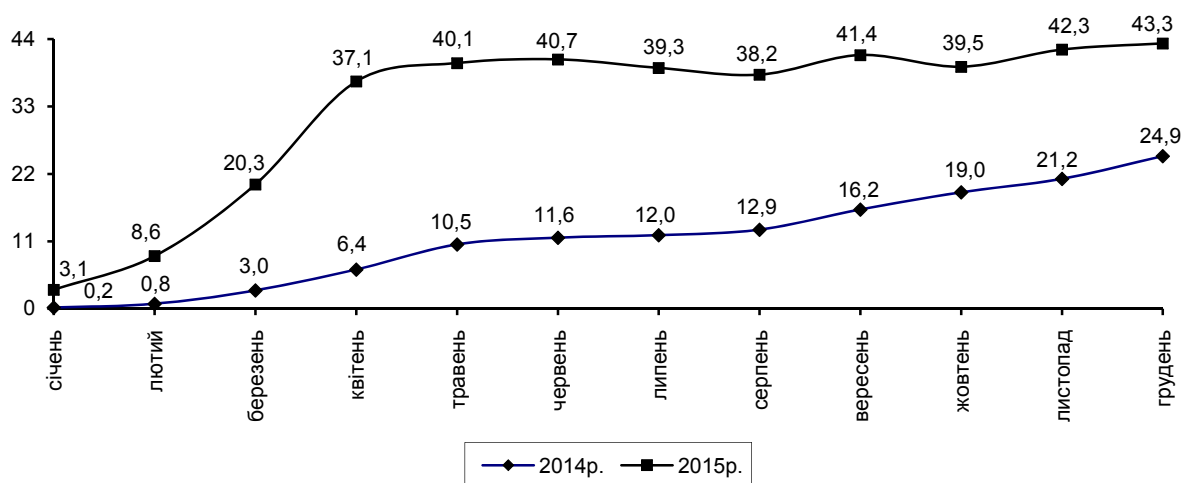
Зміни цін і тарифів на споживчому ринку у 2015 році¹

Цінова ситуація на споживчому ринку у 2015р. характеризувалася значною інфляцією: зростання цін (тарифів) становило 43,3%, що майже у два рази перевищило показник 2014р. (24,9%), і було найвищим за останні двадцять років.

Інфляція у 2015р. сформувалася внаслідок значної девальвації гривні у січні–лютому та дії її вторинних ефектів, дисбалансів на тлі антитерористичної операції на сході країни, економічних і політичних шоків. Істотним чинником також стали адміністративні підвищення цін одразу в декількох сегментах ринку. Це стосується насамперед масштабних підвищень тарифів у житлово-комунальній сфері, а також подорожчання транспортних і телекомунікаційних послуг, підакцизних товарів.

Прискорюючу роль відіграло суттєве зростання цін на продукти харчування. Крім того, девальваційні процеси на валютному ринку спричинили подорожчання товарних груп із вагомою часткою імпорту.

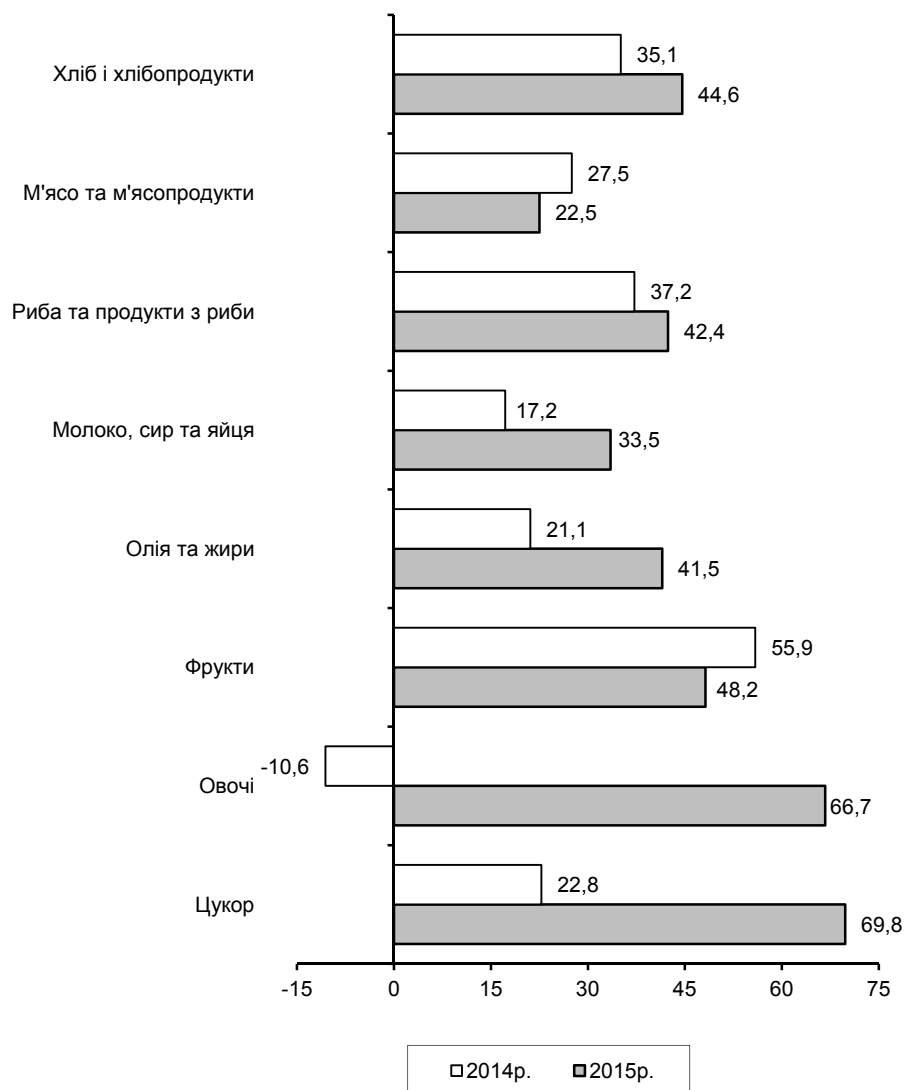
Зміни споживчих цін у 2014–2015 роках
(у % до грудня попереднього року)

У 2015р. серед регіонів країни найвищі темпи приросту споживчих цін спостерігалися у Донецькій, Херсонській, Чернігівській та Сумській областях (46,9–45,5%); найнижчі – у Кіровоградській, Луганській, Вінницькій областях і м.Києві (41,3–38,6%). При цьому розрив між найвищим і найнижчим показниками серед регіонів становив 8,3 в.п.

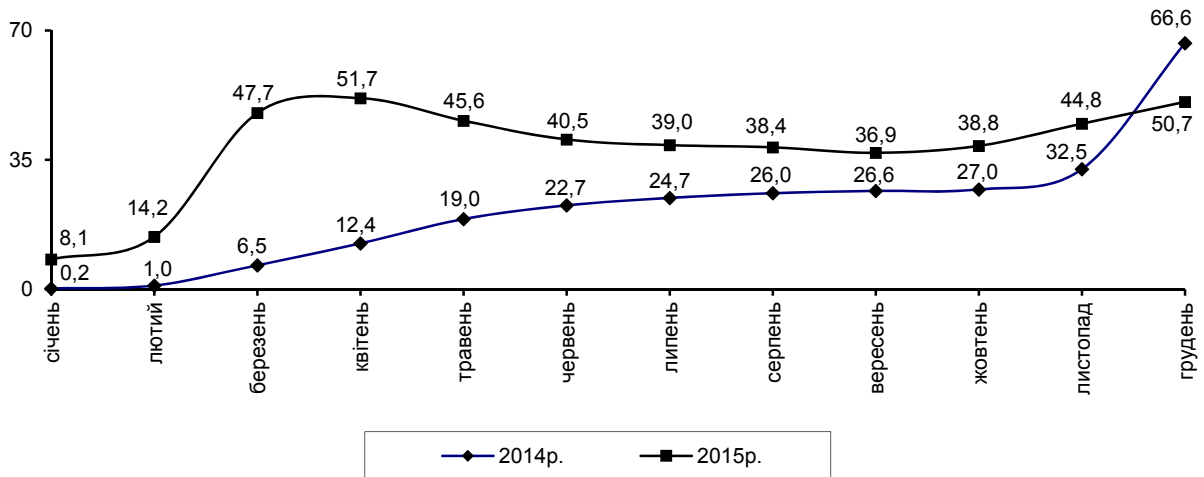
¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

**Зміни цін на основні групи
продуктів харчування у 2014–2015 роках**
(грудень у % до грудня попереднього року)

Одним із головних інфляційних факторів на ринку продовольства стало зростання цін на хліб і хлібопродукти на 44,6% (у 2014р. – на 35,1%). Серед товарів цієї групи найбільше (у 1,5 раза) подорожчали продукти переробки зернових, зокрема, гречані крупи (у 1,6 раза) та пшеничне борошно (на 46,3%). Крім того, суттєво зросли ціни на хліб, макаронні вироби та рис (на 45,7–35,0%).

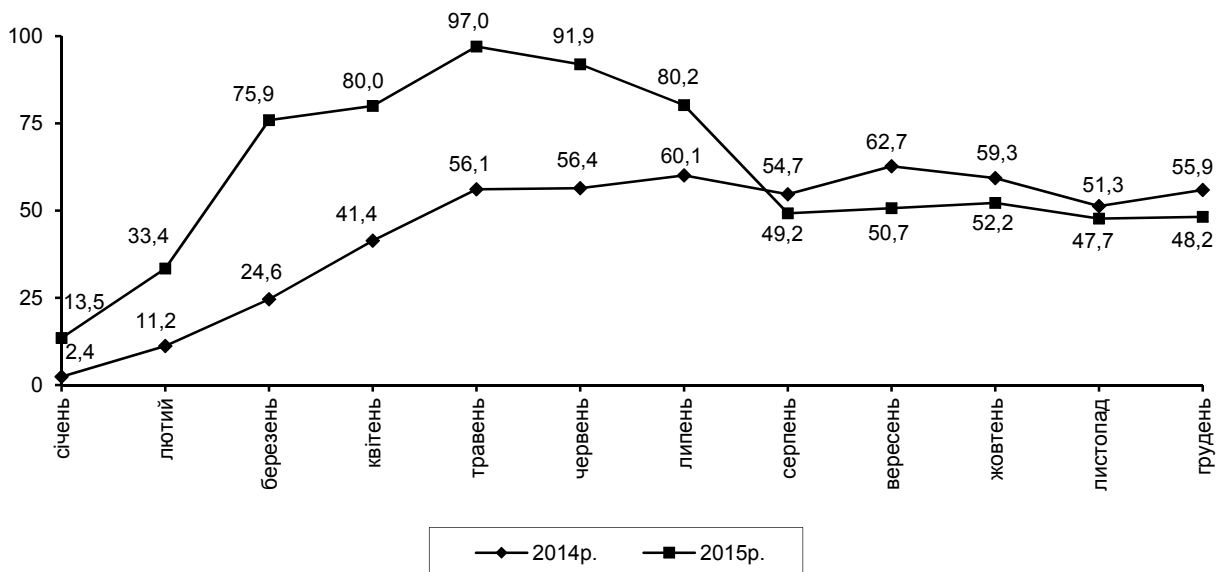
Зміни цін на продукти переробки зернових у 2014–2015 роках (у % до грудня попереднього року)

Ще одним вагомим чинником, що вплинув на цінові процеси на продовольчому ринку у 2015р., стало суттєве зростання цін на м'ясо та м'ясо-продукти (на 22,5%). Так, яловичина подорожчала на 23,4%, м'ясо птиці – на 22,3%, свинина – на 20,5%. Також високі темпи зростання цін (на 42,4%) спостерігалися і на рибу та продукти з риби.

Крім того, відбулося істотне зростання цін на фрукти (на 48,2%). Найбільше подорожчали яблука – в 1,9 раза, банани – в 1,5 раза, цитрусові – в 1,4 раза.

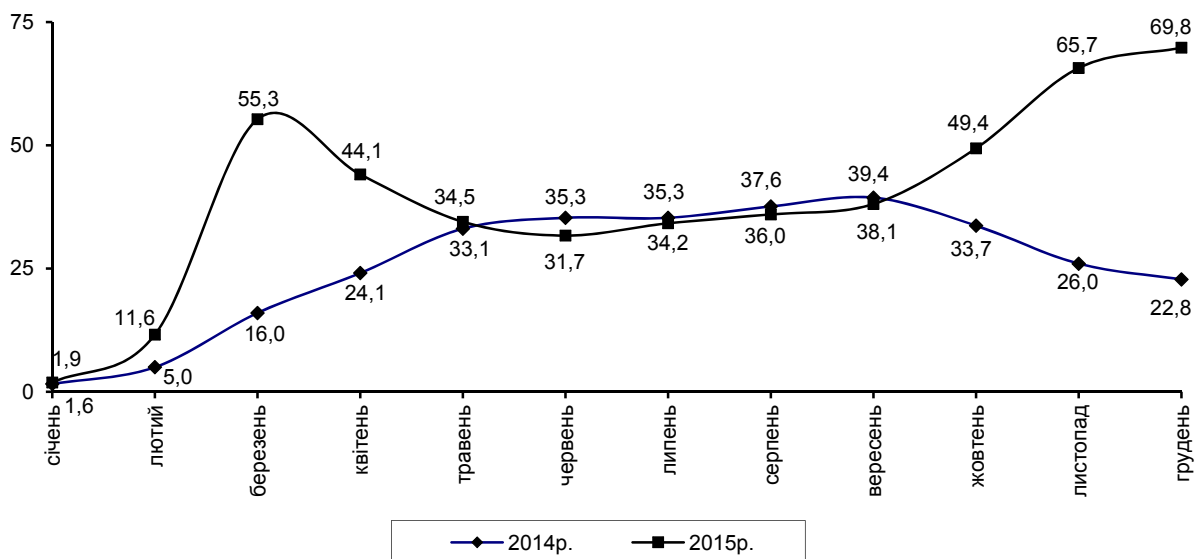
Зміни цін на фрукти у 2014–2015 роках (у % до грудня попереднього року)

Суттєвого підвищення зазнали ціни на овочі (на 66,7% проти здешевлення на 10,6% у 2014р.). Так, у січні–травні 2015р. темпи приросту цін на овочі коливалися у межах від 3,4% до 17,8%, що зумовлено зменшенням обсягів пропозиції. У червні ситуація набула протилежних рис: поява в масовому продажу овочів нового врожаю призвела до зниження цін на 2,3%, у липні – на 21,6%, у серпні – ще на 16,2%. Загалом протягом літа овочева продукція подешевшала на 35,8%, але з вересня по грудень відбулося сезонне подорожчання (на 41,1%). У цілому у 2015р. підвищення цін на окремі овочі було досить суттєвим, зокрема, капусту – у 3,6 раза, моркву – у 3,5 раза, цибулю ріпчасту – у 3,2 раза, буряк – у 2,5 раза, картоплю – у 1,8 раза.

Але найбільше серед основних груп подорожчав цукор. Так, протягом I кварталу відбулося стрімке зростання цін на 55,3%, у II кварталі, навпаки, ціни знизилися на 15,2%. Починаючи з липня і до кінця року, відновилася стійка інфляційна динаміка від 1,4% до 10,9%. У цілому за 2015р. ціни на цукор підвищилися на 69,8% (у 2014р. зростання цін було втричі меншим і становило 22,8%).

**Зміни цін на цукор
у 2014–2015 роках**
(у % до грудня попереднього року)

Значну роль у підвищенні цін на продукти харчування в цілому відіграло подорожчання олії та жирів. Так, соняшникова олія зросла в ціні в 1,6 раза, маргарин – у 1,5 раза, масло – на 29,2%, сало – на 28,5%.

Також у 2015р. було зафіксовано відчутне подорожчання молока, молочних продуктів та яєць: яйця подорожчали в 1,6 раза, молоко – на 27,4%, сметана – на 25,8%, сири – на 25,0%.

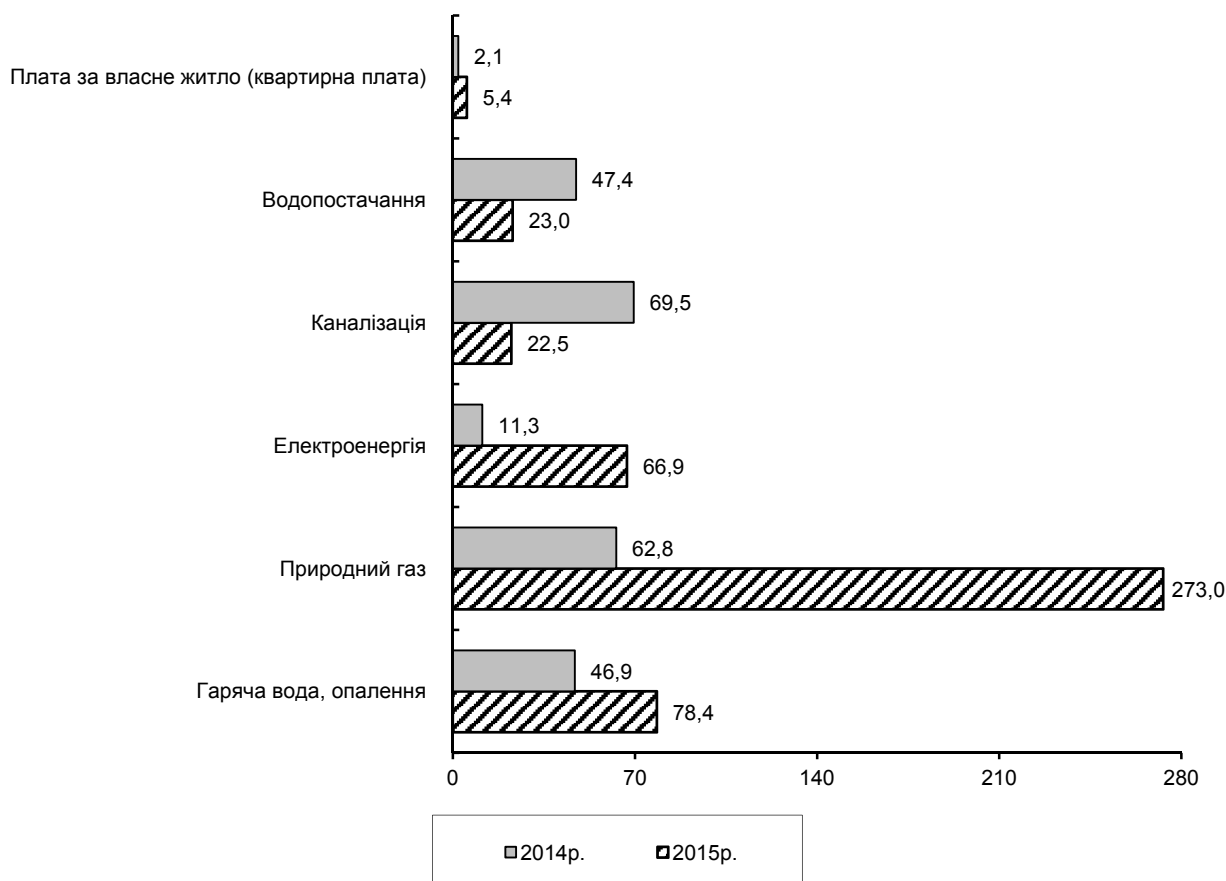
Серед регіонів у 2015р. найбільше подорожчання продуктів харчування відбулося в Донецькій, Закарпатській та Херсонській областях (на

44,0–43,7%), найменше – у Хмельницькій, Житомирській, Київській та Вінницькій областях (на 37,6–33,1%).

У 2015р. продовжилася тенденція до подорожчання підакцизних товарів, що зумовлено підвищенням ставок акцизного податку та мінімальних роздрібних цін. Так, алкогольні напої зросли в ціні на 29,7%, тютюнові вироби – на 18,4%.

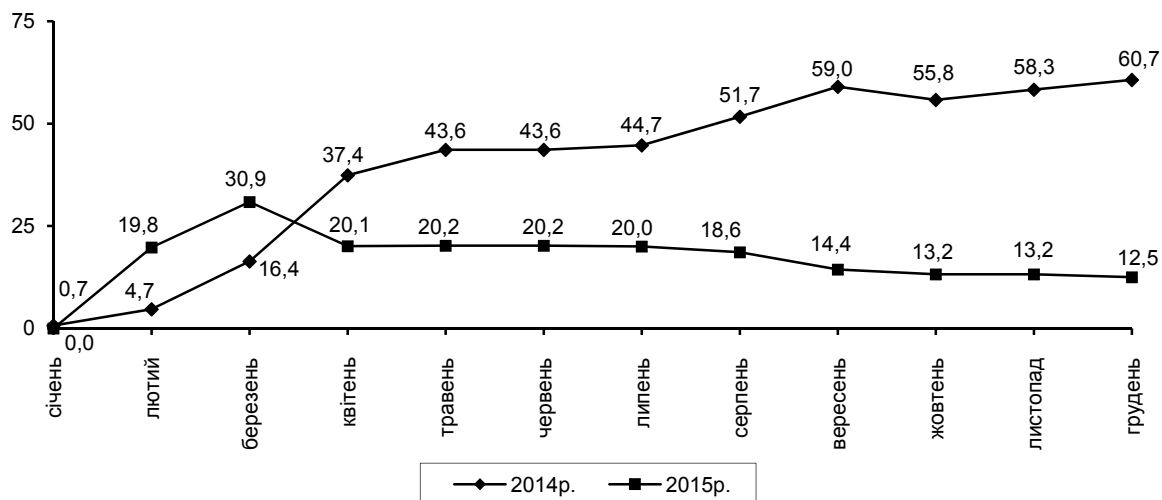
Слід зазначити, що у 2015р. відбулося масштабне адміністративне підвищення цін у житлово-комунальній сфері. Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива зросли у 2 рази, що зумовлено суттєвим підвищенням тарифів на природний газ – у 3,7 раза, гарячу воду, опалення – в 1,8 раза, електроенергію – в 1,7 раза, водопостачання – на 23,0%, каналізацію – на 22,5%.

Зміни цін на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива у 2014–2015 роках
(грудень у % до грудня попереднього року)

Зростання цін спостерігалось й у сфері транспорту (на 20,4%), але воно було у 2 рази меншим, ніж у 2014р. (на 41,6%). Автомобілі подорожчали на 30,5%, транспортні послуги – на 27,0%, паливо та мастила – на 12,5%.

**Зміни споживчих цін на
паливо та мастила у 2014–2015 роках**
(у % до грудня попереднього року)

Подорожчання у сфері зв'язку (на 7,0%) зумовлено насамперед підвищенням абонентної плати за користування телефоном на 17,6%. Крім того, зросли ціни на телефонне обладнання (на 30,3%).

Зростання цін у сфері охорони здоров'я на 29,1% пов'язано з подорожчанням як фармацевтичної продукції на 33,2%, так і амбулаторних послуг на 24,4% та послуг лікарень на 19,8%.

Погіршенню цінової ситуації у 2015р. сприяло знецінення національної валюти та пов'язані з цим високі інфляційні очікування, а також введення додаткового митного збору на імпорту розміром 5-10%. Це призвело до підвищення цін на товарні групи з високою часткою імпорту. Так, предмети домашнього вжитку, побутова техніка подорожчали на 36,0%, у т. ч. пилососи – на 47,4%, холодильники – на 40,6%, товари для підтримки чистоти – на 36,0%, пральні машини – на 35,1%, плити – на 32,2%.

Послуги освіти стали дорожчими на 24,2% (у 2014р. – на 4,7%). При цьому плата за утримання дітей у дошкільних закладах зросла в 1,6 раза, навчання в закладах середньої освіти – на 15,6%, вищої – на 12,1%.

Зміни споживчих цін у 2014–2015рр. наведено в таблиці.

(грудень до грудня попереднього року; відсотків)		
	2015р.	2014р.
Споживчі ціни	43,3	24,9
Продукти харчування та безалкогольні напої	41,5	24,8
Продукти харчування	40,1	24,5
Хліб і хлібопродукти	44,6	35,1
Хліб	45,7	26,4
Макаронні вироби	43,6	25,9
М'ясо та м'ясопродукти	22,5	27,5
Риба та продукти з риби	42,4	37,2
Молоко, сир та яйця	33,5	17,2
Молоко	27,4	13,7

	Продовження	
	2015р.	2014р.
Яйця	59,4	35,3
Олія та жири	41,5	21,1
Масло	29,2	9,2
Олія соняшникова	59,4	27,4
Фрукти	48,2	55,9
Овочі	66,7	-10,6
Картопля	77,8	-37,8
Цукор	69,8	22,8
Безалкогольні напої	57,8	28,9
Алкогільні напої, тютюнові вироби	22,7	25,9
Одяг і взуття	35,0	14,5
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	103,0	34,3
Плата за власне житло (квартирна плата)	5,4	2,1
Утримання та ремонт житла	30,1	27,2
Водопостачання	23,0	47,4
Каналізація	22,5	69,5
Електроенергія	66,9	11,3
Природний газ	273,0	62,8
Гаряча вода, опалення	78,4	46,9
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	36,0	27,9
Охорона здоров'я	29,1	30,0
Фармацевтична продукція, медичні товари та обладнання	34,6	44,9
Амбулаторні послуги	24,4	17,4
Транспорт	20,4	41,6
Паливо та мастила	12,5	60,7
Транспортні послуги	27,0	22,2
Залізничний пасажирський транспорт	9,0	20,4
Автодорожній пасажирський транспорт	30,6	21,7
Зв'язок	7,0	2,4
Відпочинок і культура	37,9	24,8
Освіта	24,2	4,7
Дошкільна та початкова освіта	60,8	6,3
Середня освіта	15,6	7,3
Вища освіта	12,1	3,1
Ресторани та готелі	23,3	14,0
Різні товари та послуги	31,4	24,5

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що на цінову ситуацію, яка склалася на споживчому ринку у 2015р., першочерговий вплив мало зростання цін на продукти харчування, істотне підвищення цін у сфері житлово-комунальних послуг, ажіотажний попит населення, спричинений панічними настроями під час курсових сплесків.

26.02.2016 № 34/0/11.1вн-16

Профасцька Надія Вікторівна
235-30-11